

Множествено наследяване.

Множествено наследяване. Диамантен проблем. Колекции от обекти в полиморфна йерархия. Копиране и триене. Примери.

д-р Тодор Цонков
todort@uni-sofia.bg

Какво е множествено наследяване?

Множествено наследяване: клас може да наследи функционалност от повече от един базов клас.

Ползи:

Повече повторно използване на код;

Може да реализира „интерфейс + поведение“ (mixins).

Рискове:

Конфликти на имена (ambiguity);

Диамантен проблем (повторно присъствие на една и съща базова част);

Пример:

```
struct A { void f() {} };
```

```
struct B { void g() {} };
```

```
struct C : public A, public B { };
```

С има и A::f() и B::g().

Това дава възможности — комбиниране на поведения — но въвежда и усложнения (конфликти на имена, дублирани подобекти).

Какво е mixin?

Клас, предназначен да бъде наследяван, който добавя конкретно поведение (имплементация) към друг клас, без самият той да представлява самостоятелен концептуален тип.

По-просто казано:

✗ Не моделира „is-a“ връзка (не е истински базов тип в домейна)

✓ Добавя функционалност

✓ Обикновено не се използва самостоятелно

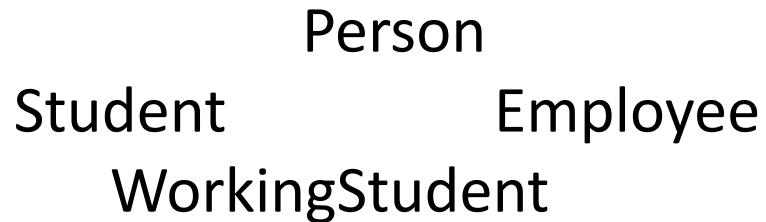
✓ Често съдържа частично реализиран интерфейс

✓ Използва множествено наследяване

```
struct Identifiable {  
    virtual int id() const = 0;  
    virtual ~Identifiable() = default;  
};  
// Mixin  
class PrintableIdMixin : public Identifiable  
{public:  
    void printId() const {  
        std::print("ID: {}\n", id());  
    }  
};
```

Какво е диамантен проблем?

Диамантът: базов Person, два класа Student и Employee наследяват Person, после WorkingStudent наследява и двата → ромбоидна (диамант) структура.

Проблем: без virtual наследяване, WorkingStudent ще има две отделни Person подобекта (дублиране).

```
struct Person { std::string name; };  
struct Student : public Person { int grade; };
```

```
struct Employee : public Person { int id; };  
struct WorkingStudent : public Student,  
public Employee { };
```

Проблеми:

Неясно коя Person::name използваме (working.name е ambiguous).

Увеличен размер на обекта.

Конструкторите на Person ще се извикват два пъти (една за всяка пътека).

Виртуално наследяване

Виртуалното наследяване е механизъм в C++, при който базов клас се наследява със спецификатора `virtual`, така че при множествено наследяване да съществува само една споделена инстанция на този базов клас в обекта от най-долния тип.

То решава проблема с диамантеното наследяване (diamond problem).

```
class A {};  
class B : virtual public A {};  
class C : virtual public A {};  
class D : public B, public C {};
```

По този начин D съдържа само едно копие на A.

При виртуално наследяване: Обектът съдържа една обща базова под-обектна инстанция.

Компилаторът добавя вътрешен механизъм (скрит указател), чрез който се намира споделеният базов клас.

Достъпът до виртуалната база става индиректен.

Конструиране при виртуален базов клас

При диамантено наследяване без `virtual`, базовият клас се създава два пъти.

С `virtual` наследяване C++ гарантира един-единствен `shared` базов под-обект.

Но възниква въпросът:

Кой конструира този общ базов клас?

👉 Най-долният клас (most derived class) е отговорен за конструирането на виртуалната база.

```
struct A {  
    A(int) {}  
};  
  
struct B : virtual A {  
    B() : A(1) {} // игнорира се  
};  
  
struct C : virtual A {  
    C() : A(2) {} // игнорира се  
};  
  
struct D : B, C {  
    D() : A(42), B(), C() {} // ТУК реално се  
    конструира A  
};
```

Виртуално наследяване - обобщение

Виртуално наследяване се използва когато:

- 1)Имаме общ абстрактен базов клас
  - 2)Очакваме множествено наследяване
  - 3)Искаме да избегнем дублиране на базовия обект
  - 4)Проектираме йерархии тип „интерфейс + имплементации“
- Класически пример: `std::istream` и `std::ostream`, които виртуално наследяват `std::ios`.

Виртуалното наследяване:

- Решава проблема с множественото копиране на общ базов клас
- Осигурява единствена споделена инстанция
- Променя правилата за конструиране
- Въвежда допълнителна индирекция в обектното представяне

Object slicing

При копиране на производен обект по стойност в базов тип, производната част се „отрязва“.

```
struct Person {  
    std::string name;  
};  
struct Student : public Person {  
    int grade;  
};  
Student s{"Ivan", 5};  
Person p = s; // ❌ slicing
```

p.name == "Ivan"

p.grade == ❌ не съществува

Решение:

① Използване на указатели

```
Person* p = new Student{};
```

② Използване на референции

```
void f(const Person& p);
```


③ Контейнери с умни указатели

```
std::vector<std::unique_ptr<Person>>
```

Клониране на полиморфни обекти

Имаме полиморфна йерархия и искаме:

- 1) да копираме обекти през базов тип;
- 2) да запазим реалния (динамичния) тип;
- 3) да избегнем object slicing.

 Невъзможно с обикновен copy constructor:

```
Person p2 = p1; // slicing
```

```
struct Person {  
    std::string name;
```

```
};
```

```
struct Student : Person {
```

```
    int grade;
```

```
};
```

```
Person* p = new Student{"Ivan", 5};
```

```
Person* q = new Person(*p); //  slicing
```

 q е Person, не Student.

Производната част е загубена
завинаги.

Clone pattern

Идеята на Clone pattern

„Всеки обект знае как да направи копие от себе си.“.Базовият клас декларира виртуална функция clone().Всяка производна класа връща копие от собствения си тип.

```
struct Person {  
    std::string name;  
    Person(std::string n) : name(n) {}  
    virtual ~Person() {} //
```

задължително!

```
    virtual Person* clone() const = 0;  
};
```

```
struct Student : public Person {  
    int grade;  
    Student(std::string n, int g)  
        : Person(n), grade(g) {}  
    Student* clone() const override {  
        return new Student(*this); // копира  
        целия обект  
    }  
};
```

Множествено наследяване - грешки

✗ Грешка 1 – липсва virtual
деструктор

```
struct Person { ~Person() {} }; // ✗
```

✗ Грешка 2 – clone не е virtual

```
Person* clone(); // ✗
```

✗ Грешка 3 – връщане по стойност

```
Person clone(); // ✗ slicing
```

Оправено в C++ 26:

```
std::polymorphic_value
```

Често се използва множествено наследяване за повторна употреба на код, вместо за моделиране на типова йерархия.

Пример за лош дизайн:

```
class DatabaseConnection {};
```

```
class Logger {};
```

```
class UserService : public
```

```
DatabaseConnection, public Logger {};
```

Тук UserService не е нито DatabaseConnection, нито Logger.

Това е грешно „is-a“ отношение → трябва композиция.

Колекция от полиморфни обекти

Колекция от полиморфни обекти е контейнер, който съхранява обекти от различни конкретни типове, но ги третира чрез общ базов интерфейс.

Печелим: Runtime полиморфизъм,
Отвореност за разширение
(Open/Closed), Единен интерфейс за
различни поведения.

```
struct Shape {  
  
    virtual ~Shape() = default;  
  
    virtual double area() const = 0;  
  
};
```

```
struct Circle : Shape {  
  
    double r;  
  
    double area() const override { return 3.14 *  
r * r; }  
  
};  
  
struct Rectangle : Shape {  
  
    double w, h;  
  
    double area() const override { return w * h;  
}  
  
};  
  
std::vector<std::unique_ptr<Shape>> shapes;
```

Множествено наследяване - добри практики

- 1) Да се предпочита композиция пред множествено наследяване, когато е възможно.
- 2) Ако се използва множествено наследяване за интерфейси (без данни) — безопасно е.
- 3) За споделена базова под-обектност (diamond) — да се използва virtual наследяване.
- 4) Да се избягва slicing — да се съхраняват полиморфни обекти чрез unique_ptr/shared_ptr.

Множествено наследяване - добри практики

- 5) За копиране да се ползва виртуален clone() (или pimpl/immutable обекти).
- 6) Винаги да се прави базов деструктор virtual.
- 7) Да се документира, ако не е достатъчно ясно от кода - ownership semantics (кой е собственик, кой копира, кой изтрива).

Реален пример за множествоно наследяване

GUI framework (реален
архитектурен сценарий)

Например UI система:

```
class Widget { ... };    // базов UI
```

елемент

```
class Focusable : virtual public Widget  
{ ... };
```

```
class Clickable : virtual public Widget {  
... };
```

```
class Button : public Focusable, public  
Clickable { ... };
```

```
class Entity {
```

```
public:
```

```
    int id;
```

```
    Transform transform;
```

```
};
```

```
class PhysicsObject : virtual public  
Entity {};
```

```
class Renderable : virtual public Entity  
{};
```

```
class Player : public PhysicsObject,  
public Renderable {};
```

Пример с езика С#

```
using System;

public interface IReadable
{
    void Read();
}

public interface IWritable
{
    void Write();
}

public class File : IReadable, IWritable
{
    public void Read()
    {
        Console.WriteLine("Reading...");
    }

    public void Write()
    {
        Console.WriteLine("Writing...");
    }
}

class Program
{
    static void Main()
    {
        File file = new File();

        file.Read();
        file.Write();

        IReadable r = file; // полиморфизъм
        IWritable w = file; // полиморфизъм
    }
}
```

Въпроси?

Благодаря за вниманието!